

Heemkundekring Stad en Lande van Tholen

*Secretariaat: Burg. Versluijsstraat 34, 4698 AS Oud-Vossemeer,
tel. 0166-672872 (na 18.30 uur), e-mail: cpgdekoning@hetnet.nl*

NIEUWSBRIEF

Nummer 1, oktober 2002

Voorwoord van de voorzitter

Op 25 april vond de oprichtingsvergadering plaats van de heemkundekring Stad en Lande van Tholen. Op deze ledenvergadering werd het bestuur gekozen. Zoals in de statuten is bepaald, werden tijdens de eerste bestuursvergadering op 13 juni de voorzitter, secretaris en penningmeester gekozen vanuit het bestuur. Beoogd voorzitter was Simon Nieuwkoop, de stuwende kracht achter de oprichting van de heemkundekring. Het uitplaatsen van het oud-archief en het protest daartegen gooiden echter roet in het eten. Er was immers al een besluit genomen door de gemeenteraad waaraan de heer Nieuwkoop zich gebonden achtte als gemeentesecretaris. Daarnaast stelde hij, dat met zijn terugtreden als bestuurslid de heemkundekring de handen vrij zou krijgen. Uiteraard was er begrip bij het bestuur voor dit standpunt. Omdat alle bestuursleden een drukke werkkring hebben, met uitzondering van ikzelf, heb ik mij aangeboden als voorzitter. Met de nodige schroom, immers ik woon pas twee jaar op het eiland Tholen en een voorzitterschap stond niet op mijn verlanglijstje. Nu het er toch van gekomen is, zal ik mij graag inzetten voor het behoud en de bestudering van het cultuurhistorisch erfgoed van het eiland Tholen.

Dat er behoefte is aan een heemkundekring is mij in de afgelopen periode wel duidelijk geworden. Bijvoorbeeld het oud-archief, dat moet toch behouden worden voor Tholen. De uitbreiding van Maartenshof tot op het voormalige kasteelterrein, dat kan toch niet zo maar. Er ligt dus een taak voor de heemkundekring om de waarde van het cultuurhistorisch erfgoed breed uit te dragen.

Ron Wielinga

Ledenvergadering in november

Op donderdag 28 november wordt een ledenvergadering gehouden, aanvang 20.00 uur in Meulvliet, Zoekweg te Tholen. Iedereen is van harte welkom.

De agenda is als volgt:

1. Opening door de voorzitter
2. Ingekomen stukken en mededelingen
3. Werkgroepen
4. Rondvraag
5. Pauze
6. Lezing van ir. A.J. Beenhakker over 'Het ontstaan van het landschap van Tholen'
7. Sluiting.

Activiteiten van het bestuur

Na de oprichtingsvergadering van 25 april is er achter de schermen door het bestuur het nodige werk verzet. Op 13 juni, 2 juli en 2 oktober zijn er bestuursvergaderingen geweest. Doordat op de eerste vergadering Simon Nieuwkoop zijn bestuursfunctie ter beschikking heeft gesteld, zijn er twee vacatures. De taakverdeling in het bestuur is als volgt:

Ron Wielinga, voorzitter
Kees de Koning, secretaris
Dieneke van Dijke, penningmeester
Magda Geluk, lid
Theo Korevaar, lid

Het secretariaat is gevestigd: Burg. Versluijsstraat 34, 4698 AS Oud-Vossemeer, tel. 0166-672872 (na 18.30 uur), e-mail: cpgdekoning@hetnet.nl.

Inmiddels is op 13 september de oprichtingsakte met statuten gepasseerd voor notaris Schot in Tholen. De vereniging telt op dit moment 71 leden.

De voorzitter woonde in juni in Middelburg de presentatie bij van het boek 'Werken met Zeeuwse kaarten'.

Het bestuur is betrokken bij overleg met stichting Beter Wonen en streekmuseum De Meestooft over een ruimte voor onze vereniging in de voormalige bodewoning bij het museum te Sint-Annaland.

Verder hebben we Stichting Actief Stavenisse onze diensten aangeboden bij het organiseren van een tentoonstelling t.g.v. de watersnoodherdenking in januari 2003. De contacten verlopen bijzonder plezierig en van onze kant is er archiefonderzoek gedaan.

Voor de stichting Landschapsverzorging Zeeland zochten we uit welke de oorspronkelijke beplanting was op de begraafplaats bij het Oudeland te Tholen.

De vorming van een regio-overleg van Thoolse en West-Brabantse cultuurhistorische organisaties m.b.t. de toekomst van het oud-archief van de gemeente Tholen kwam ook op onze weg. We zijn vertegenwoordigd in een werkgroep en dat vraagt de nodige tijd.

In overleg met de openbare scholen van de gemeente Tholen zal bezien worden in hoeverre het mogelijk is om voor de basisschool een leerproject te ontwikkelen over het ontstaan en de geschiedenis van Tholen en Sint-Philipsland.

Tenslotte kwam de uitbreiding van het woonzorgcentrum Maartenshof in Sint-Maartensdijk op ons af. Deze uitbreiding is voor een deel gepland op archeologisch waardevol terrein, nl. de stoeterij van het vroegere slot van Frank van Borselen.

CONTRIBUTIE

*We vragen onze leden om zelf de verschuldigde contributie voor het jaar 2002 over te maken. Deze bedraagt 12 euro, en voor een gezinslidmaatschap (maximaal 2 leden op één adres) 18 euro. U kunt het bedrag (méér mag natuurlijk ook) overmaken naar bankrekeningnr. 30.30.31.883 t.n.v. Heemkundekring Stad en Lande van Tholen, 4697 GD Sint-Annaland.
Bedankt voor uw medewerking.*

Werkgroepen

Heemkundekringen zijn verenigingen voor en door de leden. Uit de belangstellingsenquête bleek dat veel leden zich willen inzetten. Op basis van de enquête worden de volgende werkgroepen voorgesteld:

Werkgroep Nieuwsbrief; een ieder die een bijdrage wil leveren voor de nieuwsbrief, kan contact opnemen met Kees de Koning (0166-672872).

Werkgroep Foto 's, opgave bij Ron Wielinga (0166-664987).

Werkgroep Genealogie, opgave bij Kees de Koning.

Werkgroep Archeologie, opgave bij Anton van Oost (0166-604481).

Werkgroep Geschied- en waterstaatkunde, opgave bij Ron Wielinga .

Werkgroep dialect, opgave bij Kees de Koning.

Werkgroep educatie, opgave bij Ron Wielinga.

Schenkeningen

Van dhr. M. Schoenmaker te Halsteren, oud-medewerker van rijkswaterstaat, ontvingen wij het volgende:

- een album met 57 foto's m.b.t. de uitvoering van opritten en dijkvakken ten behoeve van de Schelde-Rijnverbinding nabij Tholen 1968-1971, door N.V. Aannemers- en Handelsbedrijf Van Oord - Werkendam destijds aangeboden aan relaties.
- brochure 'De compartimenteringswerken in de Oosterschelde, voor milieu, waterhuishouding en scheepvaart; Voorlichting Verkeer en Waterstaat, 1986.
- Tractatenblad van het Koninkrijk der Nederlanden, jaargang 1963 nr. 78: Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en het Koninkrijk België betreffende de verbinding tussen de Schelde en de Rijn.
- brochure 'Een belangrijke bladzijde in de geschiedenis van het Zeeuwsche Dijkrecht', mr. P. Dieleman, Middelburg, 1907.
- brochure 'Algemeene en Bijzondere eischen, waaraan Waterstaatsambtenaren en beambten voor hunne eerste aanstelling als zoodanig hebben te voldoen', Ministerie van Waterstaat, 's-Gravenhage, 1911.
- brochure 'Reglement voor de polder- of waterschapsambtenaren in Zeeland 1931'.
- brochure 'Algemeen reglement voor de polders of waterschappen in Zeeland, 1939.
- brochure 'Reglement van politie voor de polders of waterschappen in Zeeland', 1939.

Van de heemkundekring Halchterth te Halsteren ontvingen we:

- een projectiescherm.
- 't Waterhuisje, jaarboek 1999.
- Kwartierstatenboek, jaarboek 2000-2001.

Van de Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland ontvingen we het boek 'Werken met Zeeuwse kaarten'.

Van de heemkundekring Philippuslandt te Sint-Philipsland ontvingen we nummers van het contactblad Cronicke van den lande van Philippuslandt.

Herdenking watersnood 1953

Van 1 t/m 8 februari 2003 is er in Stavenisse een expositie naar aanleiding van de herdenking van de ramp. Thema is de hulpverlening en de wederopbouw. Wij leveren door archiefonderzoek een bijdrage hieraan. Ook hebben we aangeboden, tijdens de expositie 'suppoostdiensten' te willen draaien. Als er leden zijn die daar ook wel voor voelen, kunnen zij zich melden bij het bestuur.

Er zijn verschillende websites op het internet waarop informatie is te vinden over de watersnood, en dan specifiek over onze streek. Zoals de site van ons lid J. van Oeveren uit Stavenisse, <http://people.zeelandnet.nl/voeveren>. Op die site zit ook een link naar de site van de Juliana van Stolbergschool in Sint-Maartensdijk, www.jvanstolbergschool.org.

Onze zustervereniging Philippuslandt heeft een eigen website waarop eveneens informatie gaat komen over de ramp, www.sint-philipsland.nl.

Algemene informatie over herdenkingen en andere activiteiten in de regio staat op de site www.delta2003.nl.

Verenigde Oostindische Compagnie

Dit jaar wordt herdacht dat 400 jaar geleden de Verenigde Oostindische Compagnie is gesticht voor de handel met het Verre Oosten. De kamer Zeeland van de VOC was na Amsterdam de machtigste (met een kwart aandeel) en opereerde vanuit Middelburg. Maar tussen 1602 en de opheffing in 1799 zijn ook tientallen Tholenaren in dienst van de VOC geweest als schepeling of militair. Oud-marineman P.F. Poortvliet heeft enkele jaren geleden het scheepskader en de Zeeuwse bemanningsleden van de door de VOC-kamer Zeeland uitgezonden schepen (periode 1671-1794) uit de archieven opgediept. En momenteel worden in een landelijk project de scheepssoldijboeken van de VOC gedigitaliseerd. Over enkele jaren zullen de namen van binnen- en buitenlandse opvarenden dan ook op internet te vinden zijn.

Verder zijn er schepen geweest met namen die op Tholen betrekking hadden. Stavenisse, Sint-Maartensdijk, Vosmaar en Wapen van Tholen in de 17e eeuw, nog een Stavenisse en een Vosmaar in de 18e eeuw. De eerste Stavenisse is in 1686 vergaan voor de kust van wat nu Kwazulu-Natal is in Zuid-Afrika. Hierover is recent een boek verschenen, geschreven door Ruud Paesie: 'Het VOC fluitschip Stavenisse en de ontdekking van Terra Natal'. Over dat boek valt te lezen op internet: www.duiksafaris.nl/stavenisse.html. Ook is er informatie te vinden op de Engelstalige website www.shipwrecks.nl.

Een studiemiddag over de VOC in Zeeland wordt op vrijdag 1 november in het stadhuis van Middelburg georganiseerd door de werkgroep historie en archeologie van het Kon. Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen en de stichting Cultureel Erfgoed Zeeland.

Strijdbaar en cultureel

Onder deze titel wordt dinsdag 12 november in *Tholen* een lezing georganiseerd door de Zeeuwse cultuurhistorische vereniging StoKosmos, die zich richt op de Nadere Reformatie. Een kerkelijke stroming die in de 17e eeuw in het calvinistische Zeeland begon en sterk onder de invloed van het puritanisme van Groot-Brittannië stond. Drs. A. Ros zal spreken over de predikant Carolus Tuinman (1659-1728), die onder meer in Tholen en Middelburg heeft gestaan. Een concert door het Thoolse koor Chantez à Dieu omlijst de avond. Daaraan werken verder Piet Heijkoop (begeleiding samenzang) en burgemeester Nuis mee.

De bijeenkomst is in de Grote Kerk, begint om 19.30 uur en de toegang is vrij.